

Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради
Комунальний заклад «Катеринопільська ЦБС»
Катеринопільської районної ради

***Проектна діяльність бібліотек
задля розвитку громади
(з досвіду роботи Катеринопільської ЦБС)***

УДК 7.07+821.09] (477.46)

П-79

Укладач: Н.В. Івасюк, Катеринопільська ЦБ
Н.Д. Вітавська

Редактор В.К. Величко

П-79 Проектна діяльність бібліотек задля розвитку громади: досвід роботи бібліотек Катеринопільської ЦБС) / Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкас. облдержадмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради ; [уклад. Н.В. Івасюк, Н.Д. Вітавська]. – Черкаси : ОУНБ ім. Тараса Шевченка, 2019. – 8 с.

Досвід дає можливість ознайомитися з проектно-грантовою діяльністю бібліотек Катеринопільської ЦБС.

Видання призначене для бібліотечних працівників, працівників галузі культури та ін.

УДК 7.07+821.09] (477.46)

© Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка» Черкаської обласної ради

Проектна діяльність бібліотек – один з найбільш значущих напрямів інноваційної діяльності, адже передбачає процеси соціального партнерства та залучення коштів на реалізацію ідей з вирішення проблем у громаді. Вона стала рушійною силою для розвитку бібліотек, змінила професійну свідомість бібліотекарів, змусила освоювати нові знання, уміння з практичної вправності у сфері проектного менеджменту.

Катеринопільська ЦБС розпочала свій грантово-проектний шлях з написання проекту у 2009 році та здобула перемогу у міжнародному проекті «Інтернет для читачів публічних бібліотек» за сприяння посольства США в Україні. За умовами гранту встановлено 5 одиниць комп'ютерної техніки, принтер, сканер, веб-камери. Для смт. Катеринопіль – це була значна подія. Збільшилася кількість користувачів, жителі змогли отримувати різні послуги, скориставшись доступом до Інтернету. А головне – влада усвідомила, який інвестиційний внесок зробила ЦБ у розвиток культури району та місцевої громади, а бібліотекарі повірили у свої можливості бути переможцями.

Перша перемога дала поштовх до подальшої участі в інших конкурсах. У рамках програми «Бібліоміст» «Співпраця бібліотек з місцевими громадами» (2010 р.) було розроблено проект «Бібліотечна служба швидкої допомоги для жінок «Берегині», який став переможним для Катеринопільської ЦБС. Він реалізовувався у партнерстві з Катеринопільським районним центром зайнятості, Черкаською обласною організацією розвитку підприємництва, районною газетою. Клуб об'єднав жінок, які потерпали від насилля в сім'ї, мали конфлікти в родині, зневірилися у своїх можливостях. У рамках проекту були проведені експрес-опитування учасниць щодо їх проблем, створені електронні банки даних з психологічними порадами як знайти вихід з негативних ситуацій (з посиланнями на діюче законодавство щодо правового вирішення тієї чи іншої ситуації). З жінками, що бажали розпочати свій бізнес, були проведені відповідні тренінги. Такі тренінги та консультації проводили психологи, правники, бізнесмени. З 28 учасниць цього клубу – 3 особи започаткували свою справу (представниці громад с. Єрки та смт. Катеринопіль), 14 учасниць зуміли подолати та попередити подальші

конфлікти в родинях. Районна бібліотека за умовами проекту поповнила свою матеріально-технічну базу цифровою камерою, фліп-чартом.

Бібліотечні працівники ЦБС беруть активну участь у конкурсних проєктах, які сприяють підвищенню їх фахового рівня, знайомлять з кращими практиками проєктної діяльності бібліотек України. Так директор ЦБС Приємська Л.А. взяла участь у конкурсі «Лідер бібліотечної справи» в рамках програми «Бібліоміст» (II етап). За результатами, вона увійшла в 20-ку лідерів бібліотечної справи та отримала можливість взяти участь у тренінгах які проводились у містах України: Кам'янець-Подільському, Полтаві, Львові, Києві. На тренінгових навчаннях досконало вивчались практики фандрейзингової проєктної діяльності, розробки концепції і підготовки проєкту та його майбутнього фінансування. Приємська Л.А. отримала сертифікат про право навчати проєктній діяльності членів громади.

Результатом проведення таких занять з сільськими бібліотекарями стала участь і перемога у конкурсі «Бібліотека – громада: відкритий простір» бібліотеки-філії с. Єрки. Конкурс проходив за підтримки УБА та Фонду «Монсанта». Сільська бібліотека одержала комп'ютер, ноутбук, офісну техніку, цифровий фотоапарат, проєктор, флешку та с/г літературу. Користувачам було надано безкоштовний доступ до Інтернету, проводилися навчальні тренінги з використання ІТ. Бібліотека стала ще популярнішим закладом, а місцева влада, побачивши спроможність бібліотеки, долучилась до її ремонту, поліпшення матеріально-технічної бази. Крім цього 10 кращих бібліотек були запрошені на бібліотечний форум (м. Київ) серед них Єрківська СБФ, сільський голова с. Єрки, активний користувач-фермер цієї бібліотеки.

Директор ЦБС, Приємська Л.А., стала переможцем конкурсу для бібліотекарів ПБ програми «Бібліоміст» «Програма професійних навчальних поїздок: вивчення досвіду провідних бібліотек України». Такою стала поїздка з метою ознайомлення з досвідом реалізації проєктів у бібліотеках Закарпаття. Вона стимулювала до реалізації колективної мрії – створення «Школи проєктної діяльності» з метою навчання написанню проєктів членів громади, керівників установ. Було підготовлено проєкт, який отримав перемогу в конкурсі, що проводився в рамках програми «Бібліоміст». Бібліотека отримала

мультимедійне обладнання, змогла видати гарну рекламно-інформаційну продукцію. Участь у тренінгах «Школи...» беруть педагогічні, медичні працівники, голови сільських рад, ГО, бібліотекарі, ініціативна молодь.

Результатом навчання у «Школи...» стала підготовка на конкурс спільного з центральною районною лікарнею та РДА проекту в рамках програми «Кусаноне» та перемога в ньому. За рахунок отриманого гранту було модернізоване медичне обладнання лікарні на 1,5 млн. грн.

Співпраця «Школи...» з Розсохуватською сільською радою та бібліотекою-філією в написанні гранту благодійного фонду «Урожай – громаді» в рамках проекту «Час діяти: проведення конкурсу ініціатив з метою розвитку сільських територій через партнерство місцевої влади, громади та бізнесу», увінчалась перемогою – фінансуванням та облаштуванням дитячого спортивно-ігрового майданчика в с. Розсохуватка.

Катеринопільська ЦДБ виграла конкурс Міжнародного фонду «Відродження» «Поповнення фонду сільських бібліотек та активізація їх культурно-просвітницької роботи з дітьми та молоддю», результатом якого стало поповнення фонду дитячою літературою на 10000 грн. Діти отримали можливість читання творів сучасних дитячих авторів.

Центральна районна бібліотека стала учасником проекту «Справедливе правосуддя» благодійного фонду «Творчий центр ТЦК» та проекту USAID «Справедливість правосуддя» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Бібліотечний працівник взяла участь у низці семінарів з питань функціонування судів та популяризації інформації про роботу Катеринопільського районного суду. Завдяки цьому при ЦБ було створено Центр правової інформації, який функціонує і сьогодні. На його базі надаються консультації для членів громади. Особливою популярністю «Центр...» користується у малозабезпечених громадян. Його послугами скористалися більше 700 членів громади.

Перемога у спільному проекті ЦБ та ВО «Черкашани» «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (проект ПУЛЬС) дала можливість бібліотекарям відвідати тренінг (м. Львів), для отримання знань та навичок в роботі з питань реформування місцевого самоврядування та

територіальної організації влади для розвитку ОТГ. В рамках реалізації проекту працівники центральної районної бібліотеки організували та провели:

- вуличний консультативний пункт в Мокрокалігирській ОТГ «За і проти. Реформа децентралізації в Україні». Участь у його роботі взяли представники ГО, юристи та більше 200 членів громади;

- інформаційну годину «Що таке децентралізація? – простими словами про реформу». За участю бібліотекарів СБФ;

- вуличний консультативний пункт на подвір'ї бібліотеки «Реформа «Децентралізація». Що це і навіщо?», зі скринькою для пропозицій та ідей «Моя громада, мій добробут». За результатами побажань були створені майданчики, проведено облаштування місцевого парку;

- у приміщенні ЦРБ була проведена дружня зустріч з організаторами і донорами проекту.

Наступний реалізований проект, який позиціонував бібліотеку як важливий освітній та соціальний заклад – «Велобібліотека для обслуговування літніх людей». За умовами гранту отримано велосипеди для поїздок до користувачів, планшет. Бібліотекарі ЦБ, відповідно до графіку, виїздили до літніх людей та людей з інвалідністю за їх місцем проживання з новою літературою та літературою за запитом. Маючи планшет та доступ до Інтернету, відеоінформували членів громади про події в країні, обговорювали ситуації.

За 2 роки діяльності проекту, бібліотечні працівники залучили до читання та спілкування 101 нового користувача (з них 25 – люди з інвалідністю).

2019 рік знову приніс перемогу в конкурсі мікрогрантів «Час діяти: Екодовкілля – в громади» від благодійного фонду «Урожай – громаді». Центральна бібліотека отримала перемогу за проект екологічного спрямування «Створення ЕКО клубу «Живемо в стилі ЕКО»», а районна бібліотека для дітей перемогу з проектом «Діти проти поліетилену».

Окрім участі у конкурсах проектів організацій та фондів, центральна районна бібліотека стала ініціатором проведення міні-проектів у соцмережі Фейсбук «Бібліотека + Читання = Любов», «Найкраща бібліотечна ялинка», за

що отримала нагороду – заохочення від IREX – бібліотечний набір: флешка, футболка, сумки для книгоношення.

Як показує досвід, Катеринопільська ЦБС змінюється, трансформується, долучаючись до програмно-проектної діяльності, залучаючи спонсорів, інвесторів. Інноваційні, соціально орієнтовані проекти допомагають бібліотекам вбудовуватися в життєдіяльність громади, сприяють її членам розв'язувати різні соціальні проблеми. А це позитивно впливає на підвищення авторитету та іміджу бібліотеки і бібліотечних працівників, змінює життя на краще.

Досвід роботи бібліотек

Проектна діяльність бібліотек задля розвитку громади

Укладач:	Н.В. Івасюк
	Н.Д. Вітавська
Відповідальна за випуск:	Л.П. Капкаєва
Редактор:	В.К. Величко

Формат 60x84/16

Видавець і виготовлювач
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»
вул. Б. Вишневецького, 8 м. Черкаси, 18001